

GÜNÜMÜZ ERZURUM YEREL BASINI

Necla MORA*

Abstract

Local press should inform people in the region about political, economical and cultural events happening around the region and over the county, and it should warn local authorities about problems, and it should report positive services to the people, and it should contribute to the press so that they hear from the events in the region.

Local press in Erzurum can be classified into three main groups. Local newspapers and magazines, local radiostations, local televisionstations.

Fourteen private newspapers, such as five day-newspaper, three week-newspaper, fiteenday-newspaper and three month-newspaper have been published in Erzurum. There are two local televisions and seven local radiostations in Erzurum.

.....

---

*Yrd. Doç. Dr., Atatürk Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Gazetecilik Bölümü, Bölüm Başkanı.

Yerel basın, yörede ve yurttta gelişen toplumsal, siyasal, ekonomik ve kültürel olaylar hakkında yöre halkını haberdar etmeli, yerel yöneticileri aksayan konularda uyarmalı, yapılan olumlu işleri halka duyurmalı, yurt basınının ve yurtttaşların yöredeki olaylardan haber almasına katkıda bulunmalıdır.

Erzurum yerel basınına üç ana grupta toplayabiliriz:

1. Yerel Gazeteler ve Dergiler
2. Yerel Radyolar
3. Yerel Televizyonlar

1. Yerel Gazeteler ve Dergiler

Doğu Ekspres, Milletın Sesi, Albayrak, Ufuk, Hakikat gazeteleri günlük, Palandöken, Erzurum, Anadolu Haber, Zafer, Yeni Kuşak gazeteleri haftalık, Haberci ve Son Söz gazeteleri onbeş günlük, Değişim, Sıla ve Hasret aylık gazetelerdir. Erzurum'da haftalık yayınlanan Temmuz dergisi bir mizah dergisidir.

Albayrak Gazetesi

1950 yılından sonra Hakikat gazetesi adını alan Aziziye Postası ile gazetecilik hayatına başlayan Hürrem Tutar, 1960 yılında Albayrak gazetesini tekrar yayın hayatına başlattı. Kurucusu Hürrem Tutar'ın ölümünden sonra oğulları Talip ve A. Galip Tutar gazeteyi çıkarmaya devam ediyorlar. Gazete günlük olarak kendi matbaasında tipo baskı ile çıkıyor. Tirajı 150-300 arasında değişiyor. Erzurum ve ilçelerinde dağıtılıyor. Muhabir olarak bir lise mezunu çalışanı var. İnternet haberlerini kullanıyor. Herhangi bir

ajansa bağlı değil. Galip Tutar, yerel basının temel sorununun ekonomik yetersizlikten kaynaklandığını söylüyor.

Doğu Ekspres Gazetesi

Doğu Ekspres gazetesi imtiyaz sahibi Bahadır Karayel. 44 yaşında olan Doğu Ekspres gazetesi Erzurum'un en eski gazetelerinden biri. Kurucusu şu anda Ankara'da yaşayan Şinasi Ünal isimli eski bir gazeteci. Doğu Ekspres'in şimdiki sahibi Öztürk Akkök, gazeteciliğe Hürriyet gazetesinde muhabir olarak başladı. Yaklaşık 10-12 yıl Hürriyet gazetesinde çalıştıktan sonra ayrılarak yerel basına geçti. 1991 yılında Şinasi Ünal gazetesini satılığa çıkarmıştı. Öztürk Akkök bu tarihte gazeteyi satın aldı. O günden bu güne kadar Doğu Ekspres gazetesinin sahibi olarak gazeteciliğe devam ediyor. Gazeteyi ilk satın aldığı anda gazete tipo çıkıyordu. Son bir yıldır ofset tekniği ile çıkarılıyor. Tipo baskıda baskı kalitesi çok düşüktü. Gazetede haberi okumak mümkün değildi. Baştan sona hatalarla dolu oluyordu. Fakat ofset çıkmaya başladıktan sonra gazete çok rahat okunabilen temiz bir görüntüye sahip oldu. Doğu Ekspres gazetesi Erzurum'da günlük olayları takip ediyor, kullanılan haberlerin tamamı yerel. Erzurum hem göç alan, hem de göç veren bir kent. Kentte Ağrı'dan Kars'a tüm civar il ve ilçelerden gelen insanlar var. Onlara geldikleri yerlerden haber vermek gerektiği bilincinde, fakat çevre il ve ilçelerden haber alabilmek için geniş bir haber ağı kuramadıklarından Erzurum haberleri kullanılıyor. Erzurum'da haber trafiği fazla olmadığı ve bölge haberi kullanmadıkları için dört sayfa olarak yayınlanıyor. Tirajı 300 olan Doğu Ekspres gazetesi, elden

ele geçerek birçok kişi tarafından okunduğu için okur sayısı bunun beş katı kadar olabiliyor. Doğu Ekspres gazetesinde çalışanları şöyle sıralayabiliriz: Gazeteciliğe Hürriyet gazetesinde muhabir olarak başlayan on yıldan fazla burada çalıştıktan sonra, 1991 yılında Doğu Ekspres'in sahibi olarak yerel basında hizmet veren Öztürk Akkök. Farklı dönemlerde Anadolu Ajansı Bölge Müdürlüğü yaptıktan sonra emekli olan deneyimli iki gazeteci, Esat Bindesen ve Bedri Turhan. Gazetecilik mesleğinde çok yeni olan, fakat basın fotoğrafçılığını iyi bilen Onur Sağsöz. Spor muhabiri Orkun Çizmeli. Ayrıca kadroda olmayan Yusuf Ziya Eraslan, hem sayfa sekreteri hem de muhabir olarak çalışıyor. Doğu Ekspres gazetesi İhlas haber ajansına abone.

Ufuk Gazetesi

3 Temmuz 2001 yılında kuruldu. Gazetenin sahibi Ahmet Bakan. Erzurum'da on yıldır matbaacılık yapıyor. Ufuk gazetesi bu matbaada basılıyor. Gazete, ilk ve sonuncu sayfaları renkli olmak üzere sekiz sayfa Ofset baskı yapılıyor. Şu anda sadece Erzurum ilinde dağıtımını yapıyor. 2000 adet basılıyor. 1000 adedi aboneye gidiyor, 1000 adedi ücretsiz dağıtılıyor. Bir yıl içinde Erzurum'un ilçelerinde ve diğer Doğu Anadolu illerinde haber ağı oluşturmak ve bölge gazetesi olmak isteniyor.

Ufuk gazetesinin hedef kitlesi esnaf kesimi ve sıradan insanlardır. Ufuk gazetesinin hedefi, halk kesiminin gazete okumasını sağlamaktır. Bunun için gazetede birtakım şablonlar oluşturulmuştur. Bölge gündeminde, bölgeden birer haber. Türkiye gündeminde, o gün ve önceki gün Türkiye'de gelişen olaylardan haberler. Dünya gündeminde, dünyadan güncel haberler

verilmektedir. Bu haberleri verirken yerel gazeteyi alan bir okurun, aldığı gazetede kısa kısa da olsa dünyada ve Türkiye'de gelişen olaylar hakkında bilgi sahibi olmasını sağlamaktır. Bunun dışında sayfalarda bir denge oluşturmaya çalışılarak, kadınlarla ilgili, gençlerin sorunları ile ilgili haberlere ve uzman görüşlerine yer verilmektedir.

Gazetenin ikinci sayfası, "Yaşam" sayfasında hukuktan sağlığa kadar yaşamda karşılaşılan sorunlara çözüm olabilecek bilgilere yer veriliyor. Üçüncü sayfada olaylar, dördüncü ve beşinci sayfada siyaset, altı ve yedinci sayfalarda magazin haberleri, sekizinci sayfada tamamen spor haberleri yer almaktadır. Bunların dışında gazetede her hafta yayınlanan "kim kimdir?" köşesinde Erzurumlu önemli bir kişi tanıtılmaktadır. Ayrıca değişik konularda uzman olan kırk kadar köşe yazarı dönüşümlü olarak kendi alanlarında yazı yazmaktadır.

Gazetenin genel yayın yönetmeni Nihat Kılıçoğulları, yazı işleri müdürü İsmail Boztaş. İkisi de üniversite mezunu. Haber merkezinde, Atatürk Üniversitesi İletişim Fakültesi üçüncü sınıf öğrencisi Emrullah Bayrak, lise mezunu Selami Küçükkoğlu çalışıyor. Nurullah Pala isimli muhabir tamamen spor haberlerine bakıyor. Gazetede özellikle amatör sporlara yer veriliyor.

Milletin Sesi Gazetesi

2 Temmuz 1956 yılında Kemal Ayanak ve üç arkadaşı tarafından kuruldu. Kurulduğunda bağımsız siyasi bir gazete niteliğindedi. Daha sonra arkadaşları gazeteden ayrıldı. Kemal Ayanak, 2000 yılında ölümüne kadar gazeteyi çıkarmaya devam

etti. Onun ölümünden sonra oğulları gazeteyi çıkarmaya devam ediyorlar.

Gazete, liberal yayıncılık anlayışını ilke edinmiş, olaylara tarafsız bakış açısı ile yaklaşıyor. Hedef kitlesi Erzurum Halkı. İki tür okuru var; ihalelerle ilgili ilanları takip eden ticari kesim ve yerel günlük haberleri okumak isteyen okur kesimi. Gazetede günlük ilanların dışında, haber niteliği taşıyan olaylar, siyaset, ekonomi gibi farklı konular yer almaktadır.

Tirajı 600 olan gazete, tipo baskı ile yayın hayatına başlamış, 1988 yılından beri ofset baskı çıkıyor. Abonelerinin çoğu Erzurum ilinde, Ankara, İstanbul, Antalya, Kayseri gibi illere bağlı oldukları kuruluşlara, basın-enformasyon kuruluşlarına gönderiliyor. Yaklaşık yirmi yıldır Erzurum'un ilçelerinde temsilci bulunduruluyor. Ankara ve İstanbul'da birer temsilcilikleri var. Erzurum merkezdeki haberler Doğu Haber Ajansının dokuz muhabiri tarafından toplanıyor. Bu muhabirlerin haberleri Doğu TV ve Milletın Sesi gazetesinde yayınlanıyor.

Yerel günlük gazeteler matbaacılık işi ile birlikte yürütüldüğü için çalışanların eğitim seviyesi oldukça düşük. Başlangıçta okuma-yazma bilenlerle yürütölen işler giderek lise mezunu düzeyine yükselmiştir. Milletın Sesi, Doğu TV ve Doğu Haber Ajansı'nın toplam 17 kişilik ortak çalışanlarından dördü yüksek okul mezunu diğeri lise mezunudur. Milletın Sesi gazetesinin yazı işleri müdürü Cahit Hınıslioğlu. Reklam müdürü ve haber spikeri Bensus Durmaz. Gazetenin teknik sayfa sorumlusu Nurten Yalçın. Gazete haberleri sadece kendi ajansından alıyor.

Hakikat Gazetesi

Günlük gazete olan Hakikat, kendi tesislerinde ofset basılıyor. İmtiyaz sahibi Necati Çakır. Genel koordinatör Reşat Çakır. Toplam çalışanı yedi kişi. Bunlardan ikisi üniversite mezunu. Tirajı 1250 olan gazete abone sistemi ile çalışıyor.

Palandöken Gazetesi

Palandöken gazetesi, sekiz yıl önce Erzurum gazetesinden ayrılan dört arkadaş tarafından kuruldu. İmtiyaz sahibi Bekir Okur. 14 sayfa olarak yayınlanan gazete, Erzurum'da Zaman gazetesinin matbaasında ofset baskı olarak çıkmaktadır. Toplam tirajı 1150 olan gazetenin yaklaşık 600 adedi şehir dışındaki abonelere ve 5 adedi de yurt dışına gidiyor. Hedef kitlesi özellikle esnaf kesimidir. Haftada bir kez pazartesi günleri çıkan gazetede onbeş kadrolu eleman çalışmaktadır. Haber merkezinde görevli üç muhabirden ikisi üniversite mezunu, biri lise mezunudur. Tarafsız yayıncılık ilkesini benimsemiş olan Palandöken gazetesi, toplumun gelenek ve göreneklerine saygılı yayın yapmaya gayret etmektedir.

Erzurum Gazetesi

8 Haziran 1992'de gazeteci, mali müşavir, avukat gibi değişik mesleklere sahip altı arkadaş tarafından kuruldu. Yazar olarak kendi alanlarında gazeteye katkıda bulunan bu kurucu üyelerden dördü Erzurum gazetesinden ayrılarak Palandöken gazetesini kurdular.

İmtiyaz sahibi İbrahim Aydemir olan Erzurum gazetesi kurulduğu yıldan beri haftalık gazete olarak yayın hayatına devam etmektedir. Toplam tirajı 1100 olan gazetenin 470 adedi Erzurum'un ilçelerindeki abonelere ve 100 adedi de diğer illerdeki

abonelere gönderiliyor. Gazetede beş kadrolu eleman çalışmaktadır. Bunlardan üçü muhabir kadrosunda görev yapmaktadır. Muhabirler lise mezunudur. Köşe yazarları üniversite mezunu ve kendi konularında uzmandır. Gazetenin yazı işleri müdürlüğünü de yapan Selahattin Şenel, güncel haberleri takip etmektedir. Uzun yıllar Tercüman gazetesinde çalışmış, edebiyat fakültesi mezunu bir gazeteci gazetenin danışmanlığını yapmaktadır. Erzurum gazetesi, Anadolu, İhlas ve Cihan haber ajanslarına abonedir. Hedef kitlesi öncelikle esnaf kesimidir. İbrahim Aydemir, gazetenin tarafsız bir yayıncılık anlayışı olduğunu, fakat Erzurum'un çıkarları söz konusu olduğunda taraflı yayın yaptıklarını belirtmektedir. Gazetede, yerel haberlere, asayiş, ekonomi, spor, siyaset haberlerine yer verilmektedir.

Zafer Gazetesi

Zafer gazetesi, 31 Ocak 2000 tarihinde yayın hayatına başladı. İmtiyaz sahibi, Zafer Form Ofset Matbaacılık Sanayi Ticaret Limited Şirketi adına Metin Barlak. Gazete, tabloid boy olarak haftada bir kez pazartesi günleri çıkıyor. Genel yayın koordinatörü Dr. Ali Sinan Bilgili. Yazı işleri müdürü Orhan Akgüloğlu.

Haber müdürü M. Sadık Yılmaz. İstanbul, Ankara, Bursa ve İzmir'de bölge temsilcilikleri bulunuyor. Tirajı 800 adet olan gazete Zafer matbaasında ofset baskı ile çıkıyor.

Haberci Gazetesi

Onbeş günde bir yayınlanan Haberci gazetesi genel yayın yönetmeni Yaşar Polat. Haber genel yayın yönetmeni M. Güven

Uşun. Haber müdürü Ufuk Balkis. Gazete Zaman tesislerinde ofset basılıyor. Tirajı 4000 adet. Bölgeye dağıtımı yapılıyor.

Son Söz Gazetesi

16.08.1993 yılında kuruldu. Mega ofset matbaası adına imtiyaz sahibi Adnan Kontlar, yazı işleri müdürü Behçet Kobanoğlu, genel yayın yönetmeni Hüsnü Çakmak. Onbeş günde bir çıkan Siyasi bağımsız bir gazete. Tabloid boy çıkıyor. Toplam tirajı 1000 adet. Yayın politikası olarak, yerel sorunları, yerel yöneticilere bildirmek ve çözümler üretmek, kültürel, sosyal, milli ve edebi alanda yöresel kimliği ön plana çıkarmaya çalışmak amacını benimsemektedir. Onbeş günde bir yayınlandığı için resmi ilan almamaktadır. Gazete kağıdı fiyatlarının çok yüksek olması ve yerel basına yönelik iyileştirici tedbirlerin alınmaması Türkiye'deki yerel basının genel sorunları olarak görülmektedir.

Yeni Kuşak Gazetesi

Yeni kuşak gazetesi, Süper Kanal radyosu tarafından çıkarılıyordu. Zaman gazetesinin matbaasında basılıyordu. Sadece Erzurum merkezde dağıtımı yapılıyordu. Şu anda bazı sorunlar nedeni ile yayına ara verdi.

Anadolu Haber Gazetesi

Anadolu Haber gazetesi 08.08.1999 tarihinde yayın hayatına başladı. Gazetenin imtiyaz sahibi ve genel yayın yönetmeni Cem Atmaca. Yayın koordinatörü ve sorumlu yazı işleri müdürü Kenan Biliz. Onbeş günde bir yayınlanıyor. Zaman gazetesinin tesislerinde ofset baskı olarak çıkıyor. Erzurum merkezinde Anadolu Haber gazetesinin dağıtıcıları tarafından abonelere ve gazete bayilerine dağıtılıyor. Erzurum kentinin

sorunlarını dile getiriyor ve çözüm yolları öneriyor. Gazetenin hedef kitlesi sırasıyla esnaf, iş adamı, siyaset çevresi ve ev kadınları. Erzurum ve ilçeleri ile ilgili haberlere yer veriyor. Herhangi bir ajansa abone değil kendi muhabirleri ile haber takibi yapıyorlar. Radyo Flash ve Anadolu haber gazetesi aynı kişiye ait. Gazetede on kişi çalışıyor. Bunların eğitim durumları üniversite ve lise mezunu olarak değişmektedir. Anadolu Haber gazetesi Genel yayın koordinatörü Kenan Biliz'e göre Türkiye genelinde yerel basının sorunları şu şekilde sıralanıyor:

1. Maddi sorunlar.
2. Kalifiye eleman sıkıntısı.
3. İnsanlarda okuma alışkanlığının olmaması.
4. Ulusal medyadaki kirliliğin yerel basına mal edilmesi.
5. Gazetecilik mesleğinin her geçen gün saygınlığını ve güvenilirliğini yitirmesi.

Kenan Biliz'e göre bu sorunların çözümü için, devlet tarafından ulusal basına verilen desteğin yerel basına da verilmesi ve teknik alt yapı eksikliğinin giderilmesi gerekmektedir.

Yeni Değişim

Değişim gazetesinin sahibi ve yazı işleri müdürü ve genel yayın koordinatörü Tülay Delen. Tirajı 1000 adet olan gazete, ofset baskı olarak ayda bir kez yayınlanıyor. Toplam çalışanı beş kişi. Bunlardan üçü üniversite mezunu.

Sıla Gazetesi

Aylık gazete olan Sıla gazetesinin imtiyaz sahibi ve sorumlu yazı işleri müdürü Yaşar Çelik. Haber müdürü Yasin

otantik halk, Türk pop ve yabancı müzikleri yayınlanmaktadır. Dinleyici kitlesini gençler ve orta yaşlılar oluşturmaktadır. Reklam geliri iyidir. Kenttin %60 oranında reklamlarını Radyo Ritm yayınlamaktadır.

Radyoda toplam yedi kişi çalışıyor. Bunlar; sunucu Emrah Can, üniversite öğrencisi. Teknik elemanlar Aşur Yılmaz ve Oktay Masatçı ikisi de lise mezunu. Genel yayın yönetmeni Mesut Gülrek. Haber spikeri Zeynep Bayraktutan Yüksek okul mezunu. Haber sorumlusu Murat Bulut yüksek okul mezunu. Radyonun kadrosunda olmayan dışarda reklam sorumlusu olarak görev yapan Hakan Kayı.

Mesut Gülrek, Türkiye'de yayın yapan yerel radyoların sorunlarını şu şekilde sıralamaktadır:

1. Radyoda kalifiye eleman olmayışı
2. Reklam fiyatlarının belirsiz olması.
3. Çalışan elemanların işi ciddiye almamaları.
4. Spiker ve teknik elemanlara yaptıkları iş konusunda eğitici kurs verme olanağının olmayışı.
5. Yayın koordinatörlerinin yaptıkları yayınlarda bilinçli davranmamaları.
6. Radyonun bir müzik kutusu olmadığına eğitici programlar yapılarak kanıtlanması.
7. Radyonun teknik açıdan sürekli yenilenerek yayın kalitesinin artırılması.

Radyo Ritm, 1992'den bu yana yukarıdaki sorunların %90'ını çözmeyi başarmıştır.

Güncel FM Radyosu

Güncel FM, 18 Şubat 1993 tarihinde Erzurum'da yayın hayatına başladı. 24 saat kesintisiz yayın yapan radyo ilk yıllarda 101.0 Mhz'den, son 6 yıldan beri de 103.5'den yayını sürdürmektedir.

Güncel FM'in yönetim kurulu başkanı Recep Kapucu, genel yayın yönetmeni Yıldray Yıldız. Atatürkçü, çağdaş, demokrat ve özgün bir yayıncılık anlayışını ilke edinen Güncel FM amaçlarının öncelikle toplumu bilinçlendirmek olduğunu savunmaktadır. Hedef kitlesinin aydın kesim olduğunu belirten Güncel FM, radyoda arabesk ve fantezi müzik dışında her türlü müziğe orantılı olarak yer vermektedir. Reklam konusunda aldığı payın Erzurum şartlarında iyi olduğunu belirten Recep Kapucu, radyoda iki üniversite mezunu, üç üniversite öğrencisi, dört lise mezunu toplam yedi kişinin çalıştığını belirtmektedir. Kapucu, Türkiye'de yerel radyoların genel sorununun profesyonel yöneticiler tarafından yönetilmemesi ve yetişmiş eleman eksikliği olduğunu savunmaktadır.

Radyo Flash

Radyo Flash 12.02.1992 yılında yayın hayatına başladı. Yönetim kurulu başkanı Cem Atmaca. Yayın yönetmeni Yavuz Bozkurt. Radyonun yayın politikası, dinleyicisine iyi zaman geçirebilmek. Bunun için müzik, stand up ve siyasi tartışma programları yayınlamaktadır. Reklam pastasından aldığı pay iyi. Radyoda beş kişi çalışıyor. Eğitim durumları yüksek okul ve lise mezunu. Yayın yönetmeni Yavuz Bozkurt'a göre, kalifiye sunucu ve DJ eksikliği hissediliyor. Bunun için üniversitenin kurs

düzenleyerek piyasada çalışan elemanlara yardımcı olmasını beklediklerini belirtiyor. Ayrıca Erzurum'un dağlarla çevrili olması yayın kalitesini olumsuz etkiliyor.

Dinamik Radyo

Dinamik Medya Anonim Şirketi bünyesinde kurulan radyo, 25.03.1993 yılında yayın hayatına başladı. Genel yayın koordinatörü İrfan Gürkan Çelebi. Hedef kitlesi 20 yaş ve üstü alım gücü olan tüketici kitle. Radyoda son günlerin beğenilen ve klasikleşmiş müziklerine yer verilmektedir. Yayın akışı içinde tüm reklam, jigle, tanıtım ve kurgular bilgisayar teknolojisi ile üretilmektedir. Ayrıca tanıtım ve reklam ajansına da sahip olan Dinamik Medya A.Ş. civar illerden de reklam almaktadır. Radyoda çalışanlar; reklam, prodüksiyon ve personel sorumlusu Hasan Yazıcıoğlu, yüksek okul mezunu. Reklam ve muhasebe sorumlusu Kerim Şerbetçioğlu, yüksek okul mezunu. "Ademli Dakikalar" programı yapım ve sunucusu, haber spikeri Adem Gültekin, üniversite öğrencisi. Diğer çalışanlar, Yakup Gülüm, Hilal Köseoğlu, Gamze Akkaya üniversite öğrencisi. Yayınladıkları haberleri Anadolu Ajansından alarak ana haber ve haber bülteni olarak saat başlarında ve bu haberlerin ardından da yöre haberlerine yer veriyorlar. Dinamik Radyo, Erzurum merkez ve ilçeleri; Dumlu, Aşkale, Tortum, Pasinler, Laleli, kandilli, Ilica ve köylerine 1.5 KW gücünde "prais" marka bir verici ile ortalama 200 km. çapında bir alana sorunsuz erişebiliyor. Hasan Yazıcıoğlu'na göre, Dinamik Radyo, bölgenin teknik açıdan en donanımlı ve RTÜK'ün öngördüğü standartlara uygun tek

radjosudur. Yazıcıoğlu, Türkiye’de ki yerel radyoların genel sorunlarını şöyle sıralamaktadır:

- 1.Yetişmiş eleman sıkıntısı.
2. Devletin uyguladığı kuralların yerel medyalar için ağır olması.
3. Alt yapının henüz oturmuş olmaması.
4. Radyo ve televizyonların geleceğinin belirgin olmaması.

Radyo Süper Kanal

1993 yılında Süper kanal FM TV Yayıncılık Anonim şirketi çatısı altına kurulan radyonun, yönetim kurulu başkanı Temel Aydın, liberal, tarafsız, doğrulardan yana, hiçbir siyasi parti ya da kuruluşun güdümünde olmayan, sanat ve sanatçı dostu, basın ahlak ve kurallarına bağlı bir çizgide yayın yapmakta olduğunu belirtmektedir.

Yayın akışı içinde müzik ağırlıklı sohbet, şiir, edebiyat, güldürü programlarına yer vermektedir. Türkiye’de yerel radyoların sorunlarının ekonomik yetersizlikten ve yetişmiş eleman sıkıntısından kaynaklandığını belirtmektedir.

İmaj FM

R FM Yayıncılık Anonim şirketi bünyesinde faaliyet gösteren İmaj FM’in yönetim kurulu başkanı Halil Aksakal. Daha önce Lider FM adı altında yayın yapan radyo, sahip değiştirdikten sonra İmaj FM adını alarak faaliyetini sürdürmeye devam ediyor. Herhangi bir yan kuruluşu yok. Reklam gelirleri iyi. On çalışanı var. Özellikle arabesk müzik yayınına yer veriliyor. Müzik ve reklam dışında program yayınlamıyor. DJ’ler kendi programlarında günlük olaylar konusunda yorum yapıyorlar. Yayın alanı Erzurum merkezi.

Hedef kitlesi Erzurum halkı. Çalışanların eğitim durumları ortaokul, lise ve üniversite mezunu olmak üzere üç kategoride toplanıyor.

3.Yerel Televizyonlar

Doğu TV ve Kanal 25 TV özel televizyon kanallarıdır.

Kanal 25 Televizyonu

Erzurum Yayıncılık Anonim şirketi bünyesinde kurulan Kanal 25'in yönetim kurulu başkanı Kemal Koç, haber müdürü Orhan Akdal. Erzurum halkına toplumsal birlik ve dayanışma mesajı veren, tarafsız ve doğru bilgi verme yayın anlayışını ilke edinmiş bir yayın kuruluşudur. Yayın akışı içinde yerel haberlere, sosyal ve kültürel programlara yer vermektedir. Bunlar, haber, spor, müzik, ekonomi, siyaset ve kültür içerikli programlardır. Kanal 25 televizyonunda toplam dokuz kişi görev yapmaktadır. Haber merkezinde Orhan Akdal, Naci Ergen, Temel Boyalıcı, Zafer Kumru, stüdyoda Şahin Yılmaz, Oktay Polat, muhasebede Nimet Balçın çalışmaktadır. Reklam geliri yetersizdir. Yerel televizyonların genel sorunu, kent halkının ve yönetiminin yeterli ilgiyi göstermemesidir.

Doğu TV

Doğu TV, 1 Eylül 1993'de kuruldu. Genel yayın koordinatörü İrfan Aliyanak. Haber müdürü Vedat Refahiyeli. Erzurum merkezine yayın yapıyor. Ancak Erzurum'un ilçeleri Pasinler, Ilıca, Dumlu, Aşkale'de izlenebiliyor. Bazı verici problemleri nedeni ile yayın kalitesi bozulabiliyor. 9.00- 24 saatleri arasında yayın yapıyor. Gece 24'ten sonra kapatılmıyor, sinyal şeklinde açık kalıyor. Bir ana haber bülteni yayınlanıyor. Haberlerden sonra yerel programlar

ve belirli günlerde örneğin, perşembe günleri cuma sohbeti, pazartesi spor programı, salı günü bölgesel müzik istek programı, cumartesi ya da pazar konukların ağırlandığı müzikli sohbet programları yayınlanıyor. Diğer günlerde gündeme göre değişiyor. Önemli bir olay olduğunda o konu ile ilgili yayın yapılıyor. Bunların dışındaki saatlerde aradaki boş zamanları doldurmak için sinema, belgesel ve müzik yayını yapılıyor.

Doğu TV'nin reklam pastasından aldığı pay giderlerinin ancak dörtte üçünü karşılıyor. Geriye kalan dörtte bir giderler dışardan karşılıyor. Zor şartlar altında yayın hayatını sürdürmeye devam ediyor.

Haber niteliğinde olan halkın bilmesi gereken olaylara yer veriliyor. Gerek insan hakları, gerek çevre konusu ile ilgili haberleri gündeme alıyor. Sağlık konuları yetkili kuruluşların yardımı ile yayınlanıyor. Reyting ölçme olanağı yok. Fakat izleyiciden gelen tepki, geniş bir kesimin yayınları izlendiğini gösteriyor.

Türkiye genelinde televizyonların sorunları ekonomik yetersizlikten kaynaklanıyor. Ekonomik sorun çözüldüğü takdirde nitelikli personel çalıştırılabilir, kaliteli yayın yapılabilir.

Nitelikli personel ve teknolojik yenilik sağlamak için ekonomik yönden güçlü olmak gerekir.

Doğu TV'de nitelikli personel zaman içinde yetişiyor, fakat bunlar maddi açıdan tatmin olmadıkları için iyi para kazanacakları yayın kuruluşlarına geçiyorlar.

Doğu TV, Doğu Haber Ajansı, Milletın Sesi gazetesinin çalışanları ortak. Toplam onyedı kişi çalışıyor. Haber ajansında dokuz muhabir görev yapıyor. Bu muhabirlerin topladıkları haberler

hem Milletin Sesi gazetesinde hem de Doğu TV'de kullanılıyor. Başka ajanslardan haber almıyorlar, kendi haberlerini kullanıyorlar.

Doğu Haber Ajansı

Doğu Haber Ajansı, Doğu TV ve Milletin Sesi gazetesine bağlı olarak çalışıyor. Dokuz muhabir görev yapıyor. Yerel haberleri topluyorlar, Erzurum merkezinde çalışıyorlar. Dışarıya haber satmıyorlar.

Sonuç

Erzurum yerel basını, araştırmanın girişinde verdiğimiz - Yerel basın, yörede ve yurttaki gelişen toplumsal, siyasal, ekonomik ve kültürel olaylar hakkında yöre halkını haberdar etmeli, yerel yöneticileri aksayan konularda uyarmalı, yapılan olumlu işleri halka duyurmalı, yurt basınının ve yurttaki insanların yöredeki olaylardan haber almasına katkıda bulunmalıdır- işlevi yerine getirmektedir. Özellikle yazılı basınının bu konuda daha etkili olduğu saptanmıştır.

Erzurum'da beş günlük gazete, üç haftalık gazete, üç onbeş günlük gazete ve üç aylık olmak üzere toplam on dört özel yerel gazete çıkmaktadır. İki özel yerel televizyon kanalı ve yedi özel yerel radyo istasyonu bulunmaktadır.

Erzurum yerel basını konusunda yapılan araştırmanın sonuçlarını şu şekilde sıralayabiliriz:

- 1- Günlük gazete sahiplerinin % 98'i matbaacılık işi ile uğraşılıyor.
- 2- Gazetede öne çıkarılan isimler, üniversitede görevli öğretim üyeleri ya da avukat, muhasebeci gibi serbest meslek grubu çalışanları.

- 3- Yerel gazete, radyo ve televizyonlarda bu işin eğitimini almış çalışan sayısı yok denecek kadar az.
- 4- Meslekte deneyim sahibi çalışan sayısı % 20 civarında.
- 5- Yerel gazetelerin %99'unun haber ağı Erzurum merkezi ile sınırlı.
- 6- Yerel gazetelerin % 96'sının dağıtımı abone sistemi ile Erzurum merkezine yapılıyor.
- 7- Günlük gazetelerin hedef kitlesi %50 ticari kesim (esnaf ve iş adamları).
- 8- Gazetelerin tirajları 150-1250 arasında değişiyor. Sadece bölge gazetelerinin tirajları yüksek. Örneğin, Haberci gazetesinin 4000, Sıla gazetesinin 5000 tirajı var.
- 9- Yerel radyolardan %98'inin belli bir program akışı yok, müzik ve reklama yer veriyorlar.
- 10- Yerel radyoların %98'i Erzurum merkezine yayın yapabiliyor.
- 11- Yerel televizyonların yayın alanı Erzurum merkezi.
- 12- Yerel gazeteler, radyolar ve televizyon kuruluşlarının bir veya birden fazla yan kuruluşu bulunmaktadır. Örneğin, Milletın Sesi gazetesı, Doğu TV ve Doğu Haber Ajansı. Süper Kanal radyosu ve Yeni Kuşak Gazetesı. Zafer gazetesı ve matbaası. Radyo Flaş ve Anadolu Haber gazetesı. Ufuk gazetesı ve matbaası. Hakikat gazetesı ve matbaası. Albayrak gazetesı ve matbaası. Dinamik radyo ve reklam ajansı.
- 13- Bazı gazete sahipleri yayıncılık dışında işlerde çalışmaktadırlar. Örneğin, Erzurum gazetesının sahibi aynı zamanda mali müşavir olarak çalışmaktadır.

14- Bazı yayın kuruluşlarının sahipleri aynı zamanda yayıncılık dışında özel işyeri sahibidir. Örneğin, Palandöken gazetesi sahibi Bekir Okur Okur Gıda'nın sahibidir. Kanal 25 televizyonunun sahibi Koç Cağ Kebap Salonu'nu çalıştırmaktadır. Hasret gazetesi sahibinin bir Hırdavatçı dükkanı bulunmaktadır.

Yerel gazete, radyo ve televizyon kuruluşlarının genel sorunlarını şu şekilde sıralayabiliriz:

1. Ekonomik yetersizlik (Erzurum'da reklam verenlerin sayılarının az olması, ilan ve reklamlardan alınan payın belirli olmaması).
2. Nitelikli eleman sıkıntısı.
3. Teknik alt yapı yetersizliği (Radyo ve televizyonlar).
4. Meslekten gelmeyen ya da mesleki deneyimi olmayan işverenlerin mesleğin saygınlığını ve güvenilirliğini yitirmesine neden olması.

Yukarıda saydığımız sorunların çözüme kavuşturulması için önerilerimizi şu şekilde sıralayabiliriz:

1. Basından sorumlu kurum ve kuruluşların günümüz şartları göz önüne alınarak yeniden yapılandırılmasına gidilmelidir.
2. Basın meslek kuruluşları desteklenmeli ve işlevsel hale getirilmelidir.
3. Basın kuruluşlarına resmi ilan verilirken bazı kıstaslar konulmalıdır. Örneğin, belli bir tirajın üstünde olması vb.
4. Yerel basına ulusal reklamlardan pay verilmelidir.

5. Gazete sahipleri, çalışanları ve yerel yöneticilerin gazeteciliği bir kamu görevi olarak görmeleri ve bu işi yaparken kamu yararını göz önünde bulundurmaları beklenmelidir.
6. Yerel basın çalışanlarına basından sorumlu kurum ve kuruluşların önderliği ile hizmet içi seminerleri şeklinde eğitim kursları düzenlenmelidir.
7. Basın kuruluşları ve bu konuda eğitim veren kurumların dayanışma içinde çalışmaları sağlanmalıdır.
8. Sosyal güvencesiz eleman çalıştıran kurumlara caydırıcı cezalar uygulanmalıdır. Örneğin, yüksek para cezası, belli süre yayın yasağı vb.
9. Çalışanların sosyal haklarının verilmesi için mevcut yasalar işlevsel hale getirilmelidir.